

Otázka: Mezinárodní vztahy

Předmět: Základy společenských věd

Přidal(a): M.

- studuje je věda o mezinárodních vztazích
- MV se začínají projevovat po 1.WW
- **Formy mezinárodních vztahů**
 - **Mezinárodní dohody a smlouvy**
 - dokument, kterým se upravují dílčí problematiky mezi dvěma či více státy, většina dohod a smluv je „předstupněm“ integračního procesu – spolupráce mezi státy
 - Dohody bilaterální – dohody a smlouvy pouze mezi dvěma státy, většinou sousedící
 - Dohody multilaterální – dohody a smlouvy mezi více státy
 - **Integrace – mezinárodní organizace**
 - vyšší forma spolupráce mezi státy
 - na rozdíl od smluv a dohod, musí mít organizace svou vlastní instituci – sídla
 - státy přicházejí o některé své pravomoce, některé zas získávají
 - cílem je většinou kompromis
 - Mezinárodní organizace regionální – spojení států na jednom území, s podobným geografickým prostorem, např EU, MERCOSUR
 - Mezinárodní organizace globální – spojení státy, které jsou geograficky vzdáleny, ale zájmově velmi blízko za účelem obchodu, bezpečí apod.
 - Organizace (podle důvodu vzniku):

- *Politická*
- *Hospodářská*
- *Vojenské*

- **HLAVNÍ DŮVODY VZNIKU MEZINÁRODNÍCH VZTAHŮ**

- zachování světového míru
- spousta práce na poli hospodářství, ekonomie
- kulturní spolupráce (UNESCO)
- sociální a zdravotnická organizace
- pracovní politika

- **NEJZNÁMĚJŠÍ SVĚTOVÉ ORGANIZACE**

- Evropská unie, OSN, NATO (1949 – Brusel), OECD (1961 – Paříž)
- EFTA – Evropské společenství volného obchodu 1960 – sídlo Ženeva, Švýcarsko, Norsko, Island, Lichtenštejnsko
- OPEC – organizace zemí vyvážející ropu – 1960 – Vídeň : Alžírsko, Irák, Saudská Arábie, Ekvádor, Venezuela, Indonésie
- OECD – 1961 – Paříž – organizace pro ekonomickou spolupráci, USA, Kanada, Mexiko, ČR, Turecko, Japonsko
- NAFTA – severoamerické sdružení volného obchodu – Kanada, USA, Mexiko, 1989
- MERCOSUR – jihoamerická zóna volného obchodu – 1995 – Buenos Aires, Brazílie, Paraguay, Uruguay, Argentina
- LAS – Liga Arabských států – 1945 – Tunis
- ASEAN – Sdružení národů jihovýchodní Asie – Thajsko, Vietnam, Filipíny, Indonésie
- ECOWAS – Hospodářské sdružení západoafrických států 1975, Nigérie, Senegal
- Britské sdružení národů – Commonwealth
- NATO – 1949 Brusel – severoatlantická dohoda – USA, Island, ČR, Slovensko, Norsko, Německo
- G7 – 7 nejvyspělejších zemí světa, někdy G8 (+ Rusko)
- G20
- CEFTA – Společenství středoevropských zemí – ČR, Slovensko, Slovinsko, Maďarsko

EVROPSKÁ ÚNIE

• HISTORIE VZNIKU EVROPSKÉ ÚNIE - PRVNÍ MYŠLENKY

- st. Karel Veliký uvažoval nad jednotným státem na bázi tradic, kultury a náboženství
- st. Jiří z Poděbrad - nápad spojení jednotlivých států bez ohledu na jejich ekonomickou situaci
- Kant patří k německým zástupcům osvícenství (odpoutání od závislosti na křesťanství), Evropa by se měla spojit federativním způsobem, dílo: K věčnému míru
- TGM - „Nová Evropa“ : hovoří o sjednocení států střední Evropy s tím, že postupem času by se připojovali ostatní státy

• NOVODOBÁ HISTORIE EVROPSKÉ ÚNIE

- 1948 - vznik *Beneluxu* - první oficiální spolek na území Evropy (Lucembursko, Belgie, Holandsko)
- 1949 - Rada Evropy, nemá nic společného s dnešní EU - potické uskupení monitorující lidská práva, státy i mimo Evropskou unii
- 1951 - vznik ESUO - Evropské společenství uhlí a oceli, zaniklo 2002, byl zde celý Benelux, Francie, Německo, Itálie) (Robert Šuman - zasloužil se o vznik ESUO)
- 1957 - vznik EURATOM - Evropské společenství pro atomovou energii (Benelux, Francie, Německo, Itálie)
- 1957 - vznik EHS - Evropské hospodářské společenství (Benelux, Francie, Německo, Itálie)
- 1960 - vznik EFTA - Evropské společenství volného obchodu; členové v roce 1960: VB, Dánsko, Norsko, Švédsko, Švýcarsko, Rakousko, Finsko, Island, Lichtenštejnsko, Portugalsko
- 1965 - ESUO + EURATOM + EHS se spojuje a **vzniká Evropské společenství a vytváří první společné orgány**
- 1973 - z EFTA vystupují tyto státy : VB, Dánsko a vstupují do Evropského společenství
 - v tomto roce do Evropského společenství vstupuje i Irsko

- 1979 - ES zakládá ECU - Evropský měnový systém
- 1981 - vstupuje do ES Řecko
- 1986 - vstupuje do ES Španělsko a Portugalsko
- 1986 - Jednotný evropský akt - sjednocení trhu
- **1991,1992,1993 vstupuje v platnost Maastrichtská smlouva, od které se začíná oficiálně užívat pojem Evropská unie - ESUO, EHS, ES zaniká, EURATOM pokračuje**
- 1995 - do EU vstupují Finsko, Švédsko, Rakousko, v tomto roce se ruší některé hranice a vzniká Schengenský prostor
- 1998, 1999 - vytváří EU společnou měnovou únií Eurozóna ; euro
- 5. 2004 - největší počet zemí vstupuje do EU (10zemí) : Litva, Lotyšsko, Estonsko, Polsko, ČR, Slovensko, Slovinsko, Maďarsko,
- 2007 - Bulharsko, Rumunsko
- 2013 - Chorvatsko

• **ORGÁNY EU**

- *Evropský parlament*
 - 751 poslanců
 - Německo 96
 - Francie 74
 - VB 73
 - Itálie 73
 - Španělsko 54
 - Polsko 51
 - Rumunsko 32
 - Holandsko 26
 - Řecko 21
 - Belgie 21
 - Portugalsko 21
 - Maďarsko 21
 - ČR 21
 - Švédsko 20

- Rakousko 18
 - Bulharsko 17
 - Slovensko 13
 - Dánsko 13
 - Finsko 13
 - Irsko 11
 - Lotyšsko 8
 - Slovinsko 8
 - Estonsko 6
 - Kypr 6
 - Lucembursko 6
 - Malta 6
 - Litva 6
- Předsedové Evropské komise Romano Prodi (1999-2004), José Manuel Barroso (2004-úřadující), Jean-Claude Juncker (2014)

• **SYMBOLY EVROPSKÉ ÚNIE**

- vlajka - modrá s 12ti hvězdičkami v kruhu, které představují symboliku našich křesťanských tradic
- hymna - Óda na radost od Beethovena
- na bankovkách z jedné strany most (symbolizuje spojení EU mezi sebou i světem), z druhé strany okna (symbolizují otevřenost, komunikace), od 5€ bankovky do 500€ bankovky se oběvují různé Evropské slohy, 5€ bankovka znázorňuje nejstarší sloh / 500€ znázorňuje nejmodernější sloh, mince - přední část mince znázorňuje mapu EU a 12 hvězd, druhá strana znázorňuje jednotlivé státy

• **ORGÁNY EU**

• ***Evropská rada***

- hlavní rozhodovací orgán, který schvaluje legislativní akty
- je tvořen předsedy vlád členských států, u nás Sobotka a předsedou

Evrposké komise Barroso

- schází se dvakrát ročně

- **Rada Evropské unie**

- sídlí v Bruselu
- je tvořena ministry dané řešené problematiky (všichni ministři práv, zemědělství atd....)
- rozhoduje o celé řadě otázek a problémů, např; ekologie, práva, zemědělství apod)

- **Evropská komise**

- sídlí v Bruselu
- „nahrazuje“ Evropskou vládu, je vysokým orgánem výkonné moci
- prozatím 17 členů, u nás Jourová – práva žen, jsou jmenováni členskými státy na období 4 let, společně s Evropskou radou rozhodují o většině problémech EU
- pracuje nepřetržitě
- má právo ukládat sankce za pochybení v určitých normách (většinou ekonomika a hospodářské činnosti)

- **Evropský parlament**

- 751 poslanců, sídlí ve Štrasburku, ale výbor je v Bruselu
- zákonodárná moc EU
- je volen na 5 let, zasedají 12x do roka, jsou rozděleni do frakcí (skupin na základě politického myšlení;pravice/levice atd..), ne podle národnosti

- **Evropský soudní dvůr**

- nejvyšším orgánem EU
- tvoří ho 15 soudců jmenovaných na 6 let
- řeší vztahy mezi státy, institucemi, společností, podniky

- **Evropský účetní dvůr**

- sídlí v Lucembursku
- 15 nezávislých kontrolorů, kteří jsou jmenováni radou Evropské unie
- kontrolují tok financí, investic a dotací na území EU jednotlivým členskými státy

- Další instituce:

- Evropská ústřední banka
- Evropská investiční banka

- Evropský ombudsman
- výbor
 - výbor regionů
 - hospodářský a sociální výbor

• **PRINCIPY EU**

- EU je zastřešena tzv. principem solidarity, ve kterém existují fondy, do kterých členské státy posílají určitou finanční sumu každý rok, vkládá se podle velikosti, počtu obyvatel atd. Tyto peníze se dostávají do států, které potřebují finanční podporu. Má základní tři pilíře
 - pilíř - zahraniční a bezpečnostní politika
 - pilíř - hospodářská a měnová unie
 - pilíř - spolupráce v oblasti justice (boj proti kriminalitě, nehledě na to, o jaký členský stát se jedná)

OSN

- ORGANIZACE SPOJENÝH NÁRODŮ - OSN
- 1919 - VZNIK SPOLEČENSTVÍ NÁRODŮ, 1946 zánik, protože nebyla schopna čelit 1WW
- 10.1945 - vzniká OSN, které by už mělo garantovat světový mír
- proč OSN vzniklo: světový mír, přátelské vztahy mezi národy, spolupráce na zlepšování podmínek v chudých oblastech světa, eliminovat negramotnost, respektování práv a svobod na celé planetě, platforma pro dosahování cílů států
- 193 států, nečlenové OSN - Vatikán